

A kéknyelvről

A kéknyelv betegség (angolul: *bluetongue*) törpeszúnyogok által terjesztett fertőző, de állatról állatra közvetlenül nem terjedő vírusos állatbetegség, mely a házi és vadon élő kérődző állatokat (szarvasmarha, juh, kecske, szarvasfélék) támadja meg. A betegség megjelenése szorosan összefügg a törpeszúnyogok aktivitásával, tehát meleg és nedves időszakokban gyakoribb, majd az első fagy és tartós hideg beálltával megszűnik. A rovar-tani vizsgálatok eredményei alapján 2017. április 6-án véget ért Magyarországon a kéknyelv betegség szempontjából a vektormentes időszak.

A kórokozót kizárólag a törpeszúnyogok (kórokozó átvívő, vagy vektor) terjesztik. A törpeszúnyogok a vírust hordozó állatok vérével táplálkozva fertőződnek, majd bennük szaporodó kórokozót továbboltják a fogékony kérődzőkbe. Az állatok egymást közvetlen kapcsolat útján nem fertőzik. Fontos tudni, hogy a **tüneteket nem, vagy nem kifejezetten mutató fertőzött szarvasmarhák** jelentős szerepet játszanak a betegség fenntartásában, mivel a vírushordozó egyedek heteken át fertőzhetik a belőlük vért szívó törpeszúnyogokat.

A betegség súlyossága eltérő a különböző fogékony fajok körében. A tünetek juhokban általában súlyosabbak (lesoványodás vagy elhullás), a szarvasmarhák rendszerint kevésbé érzékenyek a betegségre. A fertőzött állatoknál az elhullási arány viszonylag alacsony, de a betegség súlyos szövődeményekkel járhat, így sokáig elhúzódhat. Fertőzött juhokban a következő tünetek mutakozhatnak: láz, vérzés és fekélyesedés a száj és orr nyálkahártyán, fokozott nyálzás, orrfolyás és kötőhártya gyulladás, duzzadt száj és nyelv, sántaság, mivel a lábvégek vizenyőssé válhatnak és kifelélyesednek, bágyadság és lesoványodás, hasmenés, hányás és tüdőgyulladás, a nyelv kékes elszíneződése vérkeringési

zavarok miatt (ritka), a vemhes állatok elvetélhetnek. A **szarvasmarhák** kevésbé érzékenyek, így gyakran tünetmentesek vagy csak enyhe tüneteket mutatnak. **Kecskék és a vadon élő kérődzők** pedig többnyire tünetmentesen átvészelik a betegséget.

Mivel kizárólag a törpeszúnyogok által terjed a betegség, a megelőzést segíti, ha a fertőzött szúnyogok nem csíphetik meg a fogékony állatokat. Ezért a NÉBIH javasolja az állatok kezelését engedélyezett állatgyógyászati rovarölő és/vagy rovarriasztó készítményekkel, állattartó épületek és trágyatárolók rovarölő szerrel való kezelését; az állattartó telep környezetében a szúnyogok szaporodására alkalmas vizes-nedves helyek felszámolását, illetve rovarölő szerrel való kezelését; az állatok zártan tartását a törpeszúnyogok aktivitásának csúcsán (napnyugtától napkeltéig).

A járványügyi helyzet romlása miatt az Európai Bizottság és a tagállamok egy Útmutatót állítottak össze a kéknyelv betegség vírusát terjesztő vektoroktól, a törpeszúnyogoktól mentes létesítmények kialakításához. Az Útmutatóban foglalt követelmények teljesítése esetén vakcinázás nélkül is lehetséges az állatok kiszállítása a körzetekből. A NÉBIH honlapján (portal.nebih.gov.hu) elérhető az Útmutató, valamint a vektormentesítésre használható szerek listája.

A kéknyelv betegség **emberre semmilyen veszélyt nem jelent**, az esetlegesen fertőzött állatokból származó hús vagy egyéb élelmiszer sem jelent kockázatot.

A törpeszúnyogok megjelenésével a betegség ismételt előfordulása és további terjedése várható, ezért továbbra is érvényes az országos főállatorvos **kéknyelv betegség elleni vakcinázásra vonatkozó 1/2015.**

*számú határozata, aminek értelmében az új kéknyelv betegség kitérősek esetében a megállapítás helyén **kötelező** lesz végrehajtani a fogékony állatok vakcinázását. Ilyen esetben az oltóanyag beszerzési és beadási költségei az államot terhelik. **A kötelező vakcinázás elrendelésével a virológiailag pozitív egyedeket nem kell már leölni, illetve elkülönítetten levágni.***

Emellett, mivel Magyarország teljes területe 2015 novemberétől egy egységes védőzónának minősül, az állattartóknak lehetőségük van az önkéntes vakcinázásra. A vakcinázás fontos, mivel egy részt a betegség megelőzését szolgálja, másrészt a vakcinázott állatokra vonatkozó szállítási feltételek enyhébbek. Az önkéntes vakcinázásra a 148/2007-es rendelet szerinti állami támogatás is igényelhető. A vektormentes időszak végével és a vakcinázás engedélyezésével az állatszállításra vonatkozó szabályok részben módosulnak. A témával kapcsolatban további információk elérhetőek a **NÉBIH weboldalán**.

Dr. Cerghizán Cynthia Karin
 járványügyi referens
 NÉBIH

